KOM UD OG LÆR!

- om vores landsby og verden

Forløb 19
HISTORIE
NAT/TEK
SPROG
4-6 klasse

KEND DIN **LANDSBY**

Livet i landsbyen er i høj grad afhængig af hvad der sker i verden omkring os – og sådan har det altid været. Det er f.eks. religion og videnskab og tekniske frembringelser, som er kommet og stadig kommer til os og ændrer vores hverdag.

I dette forløb ser eleverne nærmere på nogle af de vigtige ting vi har fået fra andre lande. Der arbejdes med både sprog, natur/teknik og historie.

Ude eller hjemme

Forløbet her er gennemført med klasser fra flere skoler og det hele foregik på Glud Museum. Det kunne bl.a. lade sig gøre, fordi der var skaffet penge til transport.
Et tilsvarende forløb kan også foregå hjemme på skolen med en eller flere klasser.

Kontakt Jens Kjær, Glud Museum, E-mail: jk@gludmuseum.dk, og få et forløb, der passer til jeres skole.

Forord:

Hæftet beskriver et forløb, hvor eleverne ser nærmere på spændende ting, vi har fået ude fra. Det er landsbyens forhold til verden omkring os, der er på dagsordenen.

Forløbet skal ses som et forslag, der kan rettes til efter lokale forhold og klassens behov.

Emnerne kan være tekniske opfindelser, men vi har også fået religion og idéer fra udlandet, så der er mange emner, man kan tage fat i.

Sprog er naturligvis også relevant, og det vil være oplagt at kombinere forløbet med øvelser i f.eks. engelsk, tysk og fransk.

Forløbet er et ud af mange KOM UD OG LÆR! - tilbud fra Glud Museum, hvor undervisningen flyttes ud i nærområdet med hjælp fra museets kultur- og naturvejleder.

Det kan også være en god idé at besøge et af museerne. Her er der masser af ting og sager, vi har fået ude fra den store verden.

Hvis I har idéer til ændringer og forbedringer, så sig endelig til, så vi kan få gjort hæfterne så anvendelige som muligt.

Kontakt: Glud Museum, Jens Kjær
Tlf. 42 67 43 13 – E-mail: jk@gludmuseum.dk

Indhold:

Forord	2
Planlægningsmøde	3
Læringsmål	3
Timeforbrug	3
Elevernes forberedelse	4
Fra andre lande 1	5
Fra andre lande 2	6
Udstillinger	7
Evaluering	8
Baggrundsmateriale	9
Brug museerne	10

Planlægningsmøde:

Glud Museum hjælper gerne med at planlægge og gennemføre et forløb ved jeres skole. Kontakt derfor museets kultur- og naturvejleder i god tid, så I kan få aftalt et planlægningsmøde og datoer for forløbet.

På planlægningsmødet rettes forløbet til, så det passer til klassens behov og mulighederne i skolens nærområde.

Læringsmål fastsættes og forløbet tilrettes i forhold til det.

Der afstemmes forventninger og aftales fordeling af opgaver.

Skaffe hjælpere

Forløbet kræver flere voksne hjælpere (eller evt. ældre elever), så dem skal vi have skaffet. Det kan være at lokalarkivet kan hjælpe – måske en pensioneret lærer el. lign. Det finder vi ud af.

Læringsmål:

Læringsmål aftales med læreren. Forløbet kan som eksempel lægge mere eller mindre vægt på brug af IT.

Læringsmål for historie:

- Du kan fortælle om opfindelser, vi har fået fra andre lande.
- Du ved, hvornår de første andelsmejerier blev bygget i Danmark.
- Du kan fortælle, hvornår man begyndte at bruge mursten, kartofler og Ferguson traktor i Danmark.

Læringsmål for natur/teknik:

- Du ved, hvordan man fremstiller mursten.
- Du ved, hvor kartoflerne kommer fra.
- Du kan fortælle om gamle måleenheders sammenhæng med kroppens mål.

Timeforbrug:

Planlægnings-møde	Elevernes forberedelse	Uddannelses-tur	Tilbage i klassen	Guidet tur
2 timer	2 timer	4 timer	2 timer	2 timer

Elevernes forberedelse:

Tidligere forløb

I dette forløb havde eleverne tidligere arbejdet med lokalhistorie og i den forbindelse været ud i deres landsby. Det er oplagt at bygge videre på oplevelser herfra. Hvad har de set og arbejdet med i deres lokalområde? Er det typisk danske ting, de har mødt eller er det ting, der er kommet fra andre lande?

På rejse gennem byen

Eleverne går i fantasien en tur gennem byen og ser på tingene omkring dem. Det kan være i brugsen eller hos købmanden. Hvor kommer tingene fra?
Hvad har eleverne af ting og sager derhjemme? Hvor kommer de fra? Kan de komme i tanke om noget, der er lavet i Danmark?

Fra et andet land

Eleverne forberedes på at blive specialister i et bestemt land. I dette forløb er der arbejdet med Frankrig, Tyskland, Holland, England og Italien.

Klassen kigger nærmere på kort over landet. Hvad ved eleverne om landet? Hvad har vi fået fra landet og hvordan har landet påvirket livet i landsbyen?

Kender eleverne noget til sproget? Prøv at finde en kort film fra landet, hvor man kan høre sproget. Find eksempler på sange, historier, eventyr fra landet. Hvad spiser man typisk i landet?

Klar til at mødes

Selve forløbet skal helst blive til en festlig dag. Eleverne lærer at sige goddag og farvel på ”deres sprog” – ”Good morning”, ”Guten Tag”, osv..

De fremstiller også flag fra ”deres land”, så de er klar til at vise flaget, når de mødes med ”de andre lande”.

Fra andre lande 1:

I dette forløb er der arbejdet med ting og idéer fra Frankrig, Italien, Tyskland, Holland og England.

Metermål

De gamle mål – tommer, fod, alen mv – havde deres udgangspunkt i kroppens mål. Men tommeltotter og en fødder er forskellige, så det var svært at blive enige om standarder for disse mål.
På et tidspunkt fejede et nyt system – metersystemet – de gamle mål af banen.

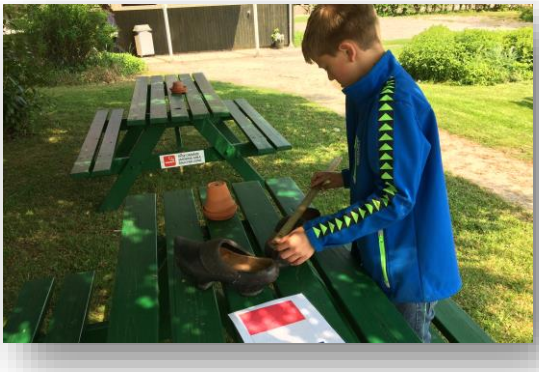

Mursten

De lerklinede vægge i bindingsværkshusene krævede meget arbejde. Hvert forår måtte kvinder og børn i gang med at ælte ler og kline væggene, hvor regnen havde skyllet det gamle ler væk.
Fra keramikken vidste man, at leret blev hårdt, når det blev brændt. Måske kunne man bruge den teknik til at erstatte de lerklinede vægge? Men hvordan?

Det skulle vise sig at kræve masser brænde og hårdt arbejde, men til gengæld fik man byggematerialer, der kunne holde i hundreder af år.

Die Kartoffel

Lidt grød, fisk og lidt flæsk – og til tider mangel på det hele. Hvad kunne man finde, der fyldte godt i maven? Helt fra Sydamerika kom der nogle runde knolde, der smagte underligt. Det var vist ikke noget!
Der skulle først komme folk her op sydfra, før vi fik lært at sætte pris på denne nye spise.

Fra andre lande 2:

Mælk, smør, ost

Bøndernes hjemmelavede smør og ost var ikke efterspurgt af kunderne i købstaden og andre lande. For at få stabile kunder skal man også kunne levere en stabil og god kvalitet, så her måtte gøres noget.

Ved hjælp af tilkaldte fagfolk fra udlandet fik vi styr på både hygiejne og produktion, så mejeriprodukter fra Danmark blev verdenskendte.

Og det vi lærte fra udlandet byggede vi videre på, så også udstyr og maskiner til mejerier fra Danmark blev en stor eksportvare og der står "danske" mejerier i mange lande.

Hestekræfter

Heste var trækkraft i landbruget helt op til 1950'erne. Selv om traktoren var opfundet, så bredte den sig kun langsomt, for den kostede mange penge.
Hvordan skulle en landmand med et mindre landbrug få råd til sådan en?

Den lille grå

Efter 2. verdenskrig var der masser af ledig kapacitet på våbenfabrikkerne og der kom gang i produktionen af en sej lille traktor.
Den blev oven i købet malet battle ship grey.

Traktoren var stadig for dyr for de fleste, men da der efterhånden kom brugte traktorer på markedet, blev den til at komme i nærheden af.

"Den lille grå" blev starten på en udvikling væk fra familiebruget, med maskiner, bygninger og landbrug, der bliver stadig større og stadig færre.

Masser af emner

Det meste er kommet til os udefra, så emnerne er uudtømmelige. Tingene brugt i dette forløb kan sagtens erstattes af andre.
Det er en sjov øvelse at kigge nærmere på tingene omkring os og finde ud af deres historie og hvor de stammer fra.

Udstillinger:

Efter at eleverne har besøgt de forskellige lande og fået viden om de fantastiske ting, så var det tid til at lave udstillinger.

Ved hjælp af viden, fantasi, fotos og diverse materialer fremstilles posters, der sættes op sammen med produkter fra de respektive lande.

Displays

Italienerne byggede med gamle brændte mursten, og udstillede deres egne soltørrede.

De sendte en hilsen til Italien og takkede også for pizzaen.

Sprog

Der blev skrevet tekster på flere sprog, så det blev også en øvelse i kommunikation.

Engelsk kender vi - det er værre med tysk – og fransk, italiensk og hollandsk er lidt langt væk. Grazie Google Translate!

Many thanks!

Udstillingerne stod på Glud Museum sommeren over. Museets udenlandske gæster fik en tak med på vejen for de ting, deres land havde bidraget med.

Planlægge rute

Klassen kigger sammen på et kort over byen og aftaler, hvilken rute I skal gå, når I skal ud og være guider.

Efter forløbet - evaluering:

- Hvad har du lært under forløbet?

_____

_____

- Har undervisningen været anderledes end normalt? Beskriv.

_____

_____

- Hvad synes du om den måde at lære på, som du har oplevet under forløbet?

_____

_____

- Har forløbet givet dig større motivation for og interesse i at lære nyt om din by og dit nærområde? Uddyb.

_____

_____

- Hvad har været det bedste under forløbet?

_____

_____

- Hvad kan forbedres?

_____

_____

Baggrundsmateriale:

Hedensted.dk – søg efter digitale kort

Kenddinlandsby.dk – søg efter stederne

På museum:

Glud Museum

Museerne i kommunen har meget at byde på og de vil gerne have besøg af skoleelever.

Med temaet Vores landsby i verden vil der være emner at arbejde med på alle museerne.

Glud Museum

En fantastisk samling smukke gamle huse og gårde, der fortæller om livet i østjyske landsbyer.
Museet har en skoletjeneste med aktiviteter for eleverne og en udfarende kultur- og naturvejleder.
Se mere på: gludmuseum.dk

Hjortsvang Museum

Her er masser at kigge på – store og små maskiner, gamle redskaber og huse indrettet som i gamle dage.
Museet tilbyder gratis skoletjeneste med besøg på typisk 1½-2 timer – evt. op til 4 timer.
Se mere på: hjortsvangmuseum.dk

Mindestuen i Gl. Sole

Her åbnes dørene efter aftale til en skolestue, der ser ud som for 100 år siden. Den gamle privatskole fortæller også historien om ”De stærke jyder” – en religiøs bevægelse, der blev udbredt her på egnen.
Se mere på: destærkejydersskole-mindestuen.dk

Juelsminde Havnemuseum

Fortæller fiskernes historie og historien om havnen og færgehavnen.
Se mere på: havnemuseum.dk

Uldum Mølle

Den fine gamle mølle maler stadig og er rammen om et møllemuseum og en udstilling, der viser udsnit af livet i og omkring det store Uldum Kær.
I kan selv male mel og se mølleren arbejde.
Se mere på: uldummolle.dk

Danmarks Ferguson Museum

Her er der traktorer og andre landbrugsmaskiner i lange baner. Man må selv gå rundt og kigge i verdens største samling af Ferguson traktorer.
Se mere på: fergusonmuseum.dk